

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3178

Warszawa, 24 czerwca 2010 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony, na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

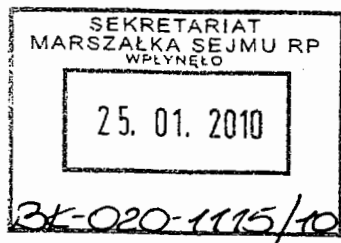
Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli – został wskazany Pan Jan Guz – pełnomocnik Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, a osobą uprawnioną do jego zastępstwa w pracach nad projektem ustawy wskazana została Pani Wiesława Taranowska – członek Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Bronisław Komorowski

Obywatelski Komitet Inicjatywy
Ustawodawczej ustawy o zmianie
ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych

Warszawa 25 stycznia 2010 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa

ZAWIADOMIENIE
O UTWORZENIU KOMITETU INICJATYWY USTAWODAWCZEJ USTAWY
O ZMIANIE USTAWY Z DNIA 17 GRUDNIA 1998 r. O EMERYTURACH
I RENTACH Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

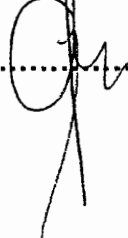
Zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 czerwca 1999r., o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, uprzejmie zawiadamiam o utworzeniu w dniu 15 grudnia 2009r., Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Siedziba Komitetu mieści się na ul. Kopernika 36/40 00-924 Warszawa tel. (22) 551 – 55 - 00

W załączeniu:

1. Wykaz 25 obywateli, którzy mają prawo wybierania do Sejmu i złożyli pisemne oświadczenie o przystąpieniu do komitetu, wraz z adresami zamieszkania oraz numerami PESEL.
2. Oświadczenie o wyborze pełnomocnika i zastępców pełnomocnika Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.
3. Dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika komitetu oraz jego zastępcy.
4. Projekt ustawy, spełniający warunki, o których mowa w art.4 ust.1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli,
5. Wykaz 1101 obywateli, którzy popierają projekt ustawy.

Pełnomocnik Komitetu

.....

Obywatelski Komitet Inicjatywy
Ustawodawczej ustawy o zmianie
ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych

Warszawa 25 stycznia 2010 r.

**IMIĘ, NAZWISKO, ADRES ZAMIESZKANIA I NUMER EWIDENCYJNY PESEL
PEŁNOMOCNIKA KOMITETU ORAZ JEGO ZASTĘPCÓW**

Pełnomocnik Komitetu:

JAN GUZ

zamieszkały:

numer ewidencyjny PESEL

Adres do korespondencji: ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa

Zastępca Pełnomocnika Komitetu:

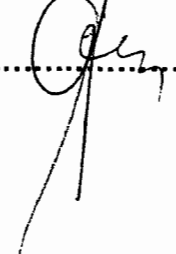
SŁAWOMIR JAN JASTRZĘBOWSKI

zamieszkały.

numer ewidencyjny PESEL

Adres do korespondencji: ul. Jubilerska 10, 00 – 939 Warszawa

Pełnomocnik Komitetu

.....

SZEF
KANCELARII SEJMU

Warszawa, 8 czerwca 2010 r.

BPSP-020-1(12)/10

Pan
Bronisław KOMOROWSKI
Marszałek Sejmu

Uprzejmie informuję, iż po wniesieniu w dniu 27 maja 2010 r. do Marszałka Sejmu, przez Pełnomocnika Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, projektu ww. ustawy wraz z załączonym wykazem podpisów obywateli udzielających poparcia przedłożonemu projektowi, Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych sprawdziło czy projekt jest tożsamy z projektem przyjętym przez Pana Marszałka postanowieniem z dnia 9 marca 2010 r. oraz czy została złożona wymagana liczba podpisów.

Na podstawie § 8 ust. 1 i 2 zarządzenia Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 września 2000 r. w sprawie określenia trybu postępowania w Kancelarii Sejmu dotyczącego inicjatywy ustawodawczej obywateli powołano zespół liczący do sprawdzenia prawidłowości złożonych podpisów. Zespół w dniach od 27 maja 2010 r. do 2 czerwca 2010 r. dokonał następującego ustalenia: wykaz podpisów obywateli zawiera 23800 stron znajdujących się w 48 teczkach; ogółem zweryfikowano 102681 podpisów znajdujących się na pierwszych 10500 stronach (21 teczek), z których 101142 uznano za złożone prawidłowo, natomiast 1539 podpisów złożono wadliwie. Wobec powyższego uznać należy, że spełniony został wymóg złożenia co najmniej 100000 podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Przy sprawdzaniu prawidłowości udzielenia poparcia projektowi ustawy badano czy dostarczone wykazy podpisów spełniają wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą”, tj. czy zawierają: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania (ze wskazaniem nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu oraz numeru mieszkania), a także numer ewidencyjny PESEL i podpis osoby udzielającej poparcia projektowi ustawy. Ponadto sprawdzano, czy każda strona wykazu zawiera nazwę Komitetu oraz tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności ustalono, iż projekt wraz załączonymi wykazami podpisów został złożony w przewidzianym ustawą terminie, treść przedłożonego projektu nie została zmieniona w stosunku do projektu przyjętego przez Pana Marszałka w dniu 9 marca 2010 r. a do projektu załączono wymaganą liczbę prawidłowo złożonych podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy. Wobec powyższego, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, istnieje podstawa do skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadomienia o tym Pełnomocnika Komitetu.

Z wyrazami szacunku

p. o. Lech Czapla

Warszawa, 8 czerwca 2010 r.

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

BPSP-020-1(13)/10

Pan
Jan GUZ
Pełnomocnik
Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy
Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy
o emeryturach i rentach z Funduszu
Ubezpieczeń Społecznych

Szanowny Panie Przewodniczący

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zawiadamiam, że wniesiony w dniu 27 maja 2010 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostanie skierowany do pierwszego czytania w Sejmie.

Jednocześnie pragnę nadmienić, iż w myśl art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w pracach nad projektem ustawy Komitet reprezentuje przedstawiciel lub osoba uprawniona do jego zastępstwa, powołana w trybie określonym w art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Łeżis wyprawy naculu

Bronisław Komorowski

Warszawa, 24 czerwca 2010 r.

Obywatelski Komitet Inicjatywy
Ustawodawczej ustawy o zmianie
ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych

OKIU/18/2010/AS

**Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu RP
w miejscu**

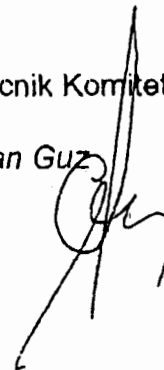
Szanowny Panie Marszałku!

Uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli przedstawicielem Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przedstawiającym obywatelski projekt ustawy o zmianie przedmiotowej ustawy podczas I czytania w Sejmie został wyznaczony przewodniczący tegoż Komitetu -- pan Jan Guz, zaś osobą uprawnioną do jego zastępowania jest pani Wiesława Taranowska -- członek Obywatelskiego Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z poważaniem

Pełnomocnik Komitetu

Jan Guz

USTAWA

z dnia 2010 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1.

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem ust. 1a oraz art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.”

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ubezpieczonym, którzy mają łącznie okres składkowy i okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, przysługuje emerytura przed osiągnięciem wieku, o którym mowa w ust. 1”

2) w art. 27:

a) dotychczasową treść art. 27 oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 82, poz. 558, Nr 191, poz. 1368 i 1369, Nr 200, poz. 1445, z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 192, poz. 1180, Nr 228, poz. 1507, Nr 237, poz. 1656 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 38, Nr 42, poz. 338, Nr 69, poz. 596, Nr 97, poz. 800.

„2. Ubezpieczonym, którzy mają łącznie okres składkowy i okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, przysługuje emerytura przed osiągnięciem wieku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1”

3) w art. 87 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową albo dożywotnią emeryturą kapitałową, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna – ukończył 65 lat życia i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) mężczyzna – ma okres składkowy i okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, wynoszący co najmniej 40 lat,
- 3) kobieta – ukończyła 60 lat życia i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,
- 4) kobieta – ma okres składkowy i okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, wynoszący co najmniej 35 lat.

- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Aktualny stan prawny i potrzeba uchwalenia ustawy

Zgodnie z obecnymi przepisami ubezpieczeni mają prawo przejścia na emeryturę po ukończeniu 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni). Od dnia 1 stycznia 2009r, prawo przejścia na emeryturę finansowaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed ukończeniem tego wieku ustawodawca pozostawił jedynie górnikom. Ponadto prawo to zachowały osoby, które do końca ubiegłego roku spełniły warunki ustawowe, uprawniające do przejścia na emeryturę przed ukończeniem ustawowego wieku, ale dotychczas z tego prawa nie skorzystały (największe grono stanowią nauczyciele).

Wielu pracowników mających bardzo długi staż pracy napotyka, w okresie kilku ostatnich lat poprzedzających osiągnięcie przez nich ustawowego wieku emerytalnego, na istotne problemy utrudniające aktywność zawodową. Wynikają one najczęściej z następujących przesłanek:

- zwiększona absencja chorobowa, spowodowana „zużyciem” organizmu przez lata ciężkiej pracy, zwiększa prawdopodobieństwo utraty pracy.
- wieloletni staż pracy, szczególnie pracy fizycznej, jest czynnikiem poważnie zniechęcającym pracodawców do zatrudniania takich pracowników – pracownik taki w praktyce jest zdany na łaskę dotychczasowego pracodawcy, jeśli zaś utraci zatrudnienie to prawdopodobnie nie znajdzie już nowego,
- wieloletnia praca fizyczna wywiera istotny, negatywny wpływ na wydajność pracownika u schyłku kariery zawodowej, a każdy kolejny rok pracy znacząco pogarsza stan ich zdrowia.

Istota projektowanych rozwiązań

Projektowana ustawa ma na celu stworzenie pracownikom o bardzo długim stażu możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego. Proponowane rozwiązanie dotyczyć ma kobiet, które mają okres składkowy wynoszący co najmniej 35 lat oraz mężczyzn, mających okres składkowy co najmniej 40 lat. Ponieważ w okresie do 31 grudnia 1998r. do okresów składkowych nie wliczano urlopów wychowawczych ani innych okresów niewykonywania pracy z powodu sprawowania opieki nad dzieckiem – wnioskodawcy

uwazają, że dla celów projektowanej ustawy okresy te powinny być traktowane na równi z okresami składkowymi. Wynika to zarówno z istniejącej w systemie poważnej różnicy w sposobie traktowania okresów ubezpieczenia przed dniem 1 stycznia 1999r. i od tego dnia jak i z przekonania wnioskodawców, że rozwiązania systemu emerytalnego nie mogą zawierać w sobie elementów kary za urodzenie i zaangażowanie się w opiekę nad dzieckiem.

Biorąc pod uwagę fakt, że do okresu składkowego nie zalicza się m.in. okresów niezdolności do pracy z powodu choroby czy okresów nauki (są to lata nieskładkowe), proponowane rozwiązanie dotyczyć będzie w praktyce osób, które rozpoczęły pracę w wieku ok. 20 lat i w całym okresie zatrudnienia (ew. działalności gospodarczej) miały niewielkie okresy absencji chorobowej.

Ponadto, przede wszystkim celem zapewnienia spójności legislacyjnej, wprowadza się zmianę do art. 87 ust. 1, tak aby prawo do minimalnej emerytury zapewnić także osobom, które przejdą na emeryturę przed osiągnięciem wieku 60 (kobiety) lub 65 (mężczyźni) lat.

Przewidywane skutki projektowanych rozwiązań oraz sposoby finansowania

Spoleczne skutki projektowanej ustawy są jednoznacznie pozytywne. Projektowana ustawa kreuje swoistą nagrodę, jaką jest niewątpliwie większa elastyczność w określaniu momentu przejścia na emeryturę, dla tych osób, które będą miały bardzo długi staż ubezpieczeniowy – i to staż oparty na faktycznej aktywności zawodowej, bowiem pod uwagę będą brane jedynie lata składkowe.

Oczywiście dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r., a więc objętych nowym systemem emerytalnym, w okresie ubezpieczenia od 1999r. nie wyróżnia się już lat składkowych i nieskładkowych. Wszystkie lata są składkowe ale też znacznie trudniej jest osiągnąć wymagany staż – przede wszystkim z uwagi na sytuację na rynku pracy, dużo trudniejszą niż 20 czy 30 lat temu.

Proponowane rozwiązanie stworzy więc silny bodziec do aktywności zawodowej i to aktywności rejestrowanej.

Skala skutków finansowych projektowanego rozwiązania jest trudna do oceny – jednakże jest oczywiste, że globalna kwota przychodów budżetu państwa, budżetów samorządów oraz funduszy publicznych (FUS, NFZ) znacząco przewyższy kwotę dodatkowych wydatków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jaką kreuje ta ustawa. Zwiększona skłonność do podejmowania pracy rejestrowanej (bo taka

pozwała zaliczyć okres stażu ubezpieczeniowego) przyniesie zwiększone wpływy do budżetu z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, wpływy Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz wpływy do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek ubezpieczenia społecznego. Można także oczekiwać, że część ubezpieczonych, mając możliwość uzyskania emerytury, nie będzie składało wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy. A biorąc pod uwagę finanse publiczne oznacza to potencjalne oszczędności, bowiem wysokość renty wg. obecnego stanu prawnego byłaby wyższa niż wysokość emerytury. Osoby korzystające z prawa do emerytury bez konieczności osiągnięcia wieku 60 lub 65 lat, pozostające bez pracy w momencie składania wniosku o emeryturę, uzyskają stały dochód – a to będzie w praktyce oznaczało dla części z nich brak możliwości uzyskania świadczeń społecznych (przede wszystkim dodatku mieszkaniowego lub świadczeń z pomocy społecznej) z powodu przekroczenia progu dochodowego. Projektowana ustawa powodować może jedynie znikome zwiększenie wydatków publicznych. Ponieważ wyliczenie kwoty przysługującej emerytury odbywa się w warunkach zreformowanego systemu emerytalnego, poprzez podzielenie kwoty zarejestrowanego i zgromadzonego kapitału przez średnią oczekiwaną długość życia, wcześniejsze rozpoczęcie wypłaty emerytury oznacza jedynie zmniejszenie kwoty miesięcznego świadczenia w porównaniu z sytuacją, gdyby ubezpieczony czekał do osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego. Nie wymaga to natomiast zaangażowania środków publicznych. Z takim zaangażowaniem moglibyśmy mieć do czynienia jedynie w przypadku, gdyby kwota wyliczonej emerytury była niższa niż kwota emerytury minimalnej. W takim wypadku zwiększenie świadczenia do kwoty emerytury minimalnej byłoby finansowane ze środków budżetowych. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, aby kobieta mająca 35 letni staż pracy (a tym bardziej mężczyzna z 40 letnim stażem) nie wypracowała sobie minimalnej emerytury. Jeżeli nawet takie przypadki zdarzają się to będą one miały charakter jednostkowy.

Tak więc można z całą pewnością stwierdzić, że projektowana ustawa nie spowoduje zwiększenia wydatków publicznych.

Ilość osób, które skorzystają z projektowanego rozwiązania nie będzie duża. W praktyce, aby nabyć prawo do przejścia na emeryturę o rok przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego należałoby podjąć pierwszą pracę w wieku 24 lat i od tego dnia pracować nieprzerwanie, nie mając także ani jednego dnia absencji chorobowej. Biorąc pod uwagę fakt, że na współczesnym rynku pracy bardzo trudno

jest zachować ciągłość zatrudnienia, oprócz okresów chorobowych pojawiają się okresy bardziej lub mniej krótkotrwałego bezrobocia – proponowane rozwiązanie będzie dotyczyło przede wszystkim osób, które podjęły zatrudnienie w bardzo młodym wieku.

ZUS nie publikuje danych, z których wynikałoby jaką ilość lat składkowych mają osoby przechodzące na emeryturę. Wszystkie dane dotyczą łącznie lat składkowych i nieskładkowych. W tej sytuacji, biorąc pod uwagę dostępne dane ZUS dotyczące stażu ubezpieczeniowego osób przechodzących na emeryturę w ostatnich latach, liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu, urodzonych w latach 1949-1955 oraz aktualny stan prawny definiujący okresy nieskładkowe wnioskodawcy szacują, że z projektowanego rozwiązania może skorzystać łącznie, w okresie pierwszych pięciu lat obowiązywania ustawy, nie więcej niż kilkadziesiąt tysięcy osób.

Akty wykonawcze związane z projektowaną ustawą

Uchwalenie projektowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie spowoduje konieczności wydawania nowych, jak również zmiany istniejących aktów prawnych.

Zgodność projektowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Przebieg konsultacji

Zgodnie z żądaniem Marszałka Sejmu projekt ustawy skierowano do Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o przedstawienie opinii.

Przewodniczący Rady Nadzorczej ZUS poinformował, że termin w którym Rada mogłaby omówić projekt ustawy przypada już po terminie wyznaczonym przez Marszałka Sejmu na przedstawienie opinii. Ponadto „zgodnie z przyjętą przez Radę praktyką, stosowaną np. w przypadku wielu poselskich projektów ustaw kierowanych do Rady z Kancelarii Sejmu jest powstrzymywanie się od wydawania opinii.” Ostateczną decyzję w tej sprawie Rada Nadzorcza ZUS ma podjąć na swym posiedzeniu w dniu 24 lutego 2010r.

Prezes ZUS wskazał w swej opinii na zagrożenie niskim poziomem świadczeń – co jest dla wnioskodawców oczywiste. Proponowane rozwiązanie ma być jedynie prawem osoby ubezpieczonej, z której ta osoba mogłaby skorzystać, mając pełną świadomość konsekwencji takiej decyzji dla wysokości przyszłej emerytury. Nie jest zrozumiałe dlaczego Prezes ZUS uważa, że w projektowanej ustawie miałby się znaleźć zapis nakazujący rozwiązanie stosunku pracy przed skorzystaniem z możliwości uzyskania emerytury na podstawie przepisów tej ustawy. Stosunek pracy to jeden z wielu tytułów obowiązkowego ubezpieczenia i nie ma powodów aby traktować go inaczej (bardziej restrykcyjnie) niż np. działalność gospodarczą czy umowę zlecenia. Wnioskodawcy w sposób w pełni świadomy nie proponują uwzględniania, przy ustalaniu prawa do uzyskania do wcześniejszej emerytury, innych okresów nieskładkowych sprzed 1 stycznia 1999r., niż wymienione w art. 7 ust. 5 ustawy. Zdaniem wnioskodawców nie ma tu wskazanego przez Prezesa ZUS ryzyka zarzutu nierównego traktowania ubezpieczonych. Takie podejście wynika zarówno z troski wnioskodawców o stan finansów publicznych jak i z fundamentalnego celu projektowanej ustawy. Uwaga Prezesa ZUS zawarta w pkt. 2 opinii o konieczności stosowania generalnej zasady zawartej w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (uwzględniania okresów nieskładkowych w wymiarze nie większym niż 1/3 okresów składkowych) jest tylko częściowo zasadna. Może stanowić problem przede wszystkim w przypadku kobiet, które zostały objęte ubezpieczeniem społecznym w latach 90. I w tym okresie sprawowały opiekę nad dzieckiem, korzystając z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego. Wydaje się więc że warto w trakcie prac legislacyjnych rozważyć zastosowanie analogicznego rozwiązania jak to zawarte w art. 174 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (znoszące ten limit wobec okresów określonych w art. 7 pkt. 5 przy wyliczaniu kapitału początkowego). W tym zakresie wnioskodawcy oczekują stanowiska Rządu RP. W pkt. 4 pisma Prezesa ZUS znajduje się komentarz do uzasadnienia projektowanej ustawy. Wynika on prawdopodobnie z niezrozumienia lub pomyłki – komentuje się bowiem myśl, która nie znajduje się w treści projektu a także nie jest intencją wnioskodawców. Prezes ZUS wskazuje także na fakt, że projektowana ustawa nie uwzględnia faktu, że zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach kapitałowych prawo do okresowej emerytury kapitałowej przysługuje po ukończeniu 60 lat a do dożywotniej emerytury po ukończeniu 65 lat.

Wnioskodawcy są otwarci na propozycje rządu, ale wobec wielokrotnych doniesień medialnych nowych pomysłów rządu odbiegających od rozwiązania zawartego w ustawie o emeryturach kapitałowych (które zresztą jeszcze nie weszło w życie) i podanego do publicznej wiadomości projektu ustawy opracowanego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej i zawierającego nowe rozwiązania wnioskodawcy nie zdecydowali się przedstawiać rozwiązań, które mogłyby być niespójne z nowymi propozycjami rządu. Projektowana ustawa jest w ten sposób spójna zarówno z obecną ustawą jak i z nowymi propozycjami rządu.

PRZEWODNICZĄCY RADY NADZORCZEJ
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Warszawa, dnia 11 lutego 2010 r.

990200-022-5/2010

P/1199/11.02.2010

Pan

Jan Guz

Przewodniczący
Obywatelskiego Komitetu
Inicjatywy Ustawodawczej

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lutego br. (znak OKIU/2/2010/AS) zawierające prośbę o zaopiniowanie obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie informuję Pana Przewodniczącego, że najbliższym terminem, w którym Rada mogłaby omówić ten projekt jest 24 lutego br. Rada, działając jako organ kolegialny, podejmuje decyzje w sprawach kierowanych do niej projektów aktów normatywnych na posiedzeniach plenarnych, a zgodnie z przyjętymi wcześniej przez Radę ustaleniami, termin najbliższego posiedzenia plenarnego Rady przypada właśnie na 24 lutego.

Jednocześnie pragnę poinformować Pana Przewodniczącego, że zgodnie z przyjętą przez Radę praktyką, stosowaną np. w przypadku wielu poselskich projektów ustaw kierowanych do Rady z Kancelarii Sejmu, jest powstrzymanie się od wydania opinii. Ostateczną decyzję w sprawie sposobu rozpatrzenia wniosku o zaopiniowanie przedmiotowego projektu podejmie więc Rada na najbliższym posiedzeniu plenarnym.

Z poważaniem

Przewodniczący Rady Nadzorczej
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Marek Bucior

z. up. *Barbara Zamojska*

Barbara Zamojska
Dyrektor Biura Rady Nadzorczej

**PREZES
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**

Znak: 990011/0220-22/10

Warszawa, 2010-02-17

4/637/17.02.2010

**Pan
Jan Guz
Przewodniczący
Obywatelskiego Komitetu
Inicjatywy Ustawodawczej
ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

Odpowiadając na pismo z dnia 10 lutego 2010 r., znak: OKIU/2/2010/AS, przekazuję stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

1. Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS przewiduje możliwość uzyskania emerytury bez względu na wiek po osiągnięciu stażu wynoszącego co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. Projektodawcy nie wprowadzają zmian do ustawy o emeryturach kapitałowych. Zgodnie z ustawą o emeryturach kapitałowych członek otwartego funduszu emerytalnego nabywa prawo do okresowej emerytury kapitałowej, jeżeli ukończył 60 lat, a do dożywotniej emerytury kapitałowej jeżeli ukończył 65 lat. Wprowadzenie proponowanych zmian oznaczałoby, że członkowie ofe mogliby otrzymywać emeryturę z FUS, ale nie otrzymywaliby emerytury kapitałowej. Jednocześnie „niepełna” emerytura (gdyż wypłacana tylko z FUS) zgodnie z projektem mogłaby być podwyższona do kwoty emerytury najniższej. Projektodawcy wprowadzają bowiem zmiany również do art. 87 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Prowadzi to do sytuacji uprzywilejowania osób będących członkami ofe. Do kwoty emerytury najniższej podnoszona byłaby bowiem sama emerytura z FUS, a nie jak obecnie przewidują przepisy łączna kwota emerytury z FUS i emerytury kapitałowej. Osoby te dostawałyby emeryturę podwyższoną do kwoty emerytury najniższej, a jednocześnie ich środki w II filarze nie byłyby uszczuplane. Zachowane byłoby też dziedziczenie pełnych środków zgromadzonych w ofe. Konieczność dopłat do emerytur najniższych zwiększałaby wydatki budżetu państwa i co więcej dopłaty te mogłyby dotyczyć osób, dla których łączna emerytura z dwóch filarów byłaby wyższa niż kwota emerytury najniższej. Możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, w połączeniu z brakiem przepisu o konieczności rozwiązania stosunku pracy (aby świadczenie nie ulegało zawieszaniu) i zachowanie pełnych środków w ofe, powodować będzie, że

wcześniejsza emerytura przyznana na podstawie proponowanych rozwiązań może być traktowana jako dodatek do wynagrodzenia.

Z drugiej strony osoby, które faktycznie chciałyby (i mogłyby tzn. spełniałyby warunek stażowy) zakończyć aktywność zawodową przed ukończeniem 60 lat mogą otrzymywać dość niskie świadczenia. Będzie to spowodowane nie tylko większym średnim dalszym trwaniem życia brany do obliczenia emerytury, ale także faktem, że emerytura ta – dla członków ofe – wyliczona byłaby tylko z części składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie w ZUS.

2. Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS wprowadzenia przewiduje pomijanie przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego innych okresów nieskładkowych niż wymienione w art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w szczególności o przebyte w trakcie ubezpieczenia okresy niezdolności do pracy. Pominięcie tych okresów przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego spowoduje faktyczne wydłużenie okresów ubezpieczenia ponad 35 (40) lat, a więc proponowana regulacja może okazać się w istocie iluzoryczna. Ponadto pominięcie tych okresów oraz okresów nauki w szkole wyższej może uzasadniać postawienie zarzutu nierównego traktowania ubezpieczonych.

Okresy urlopu wychowawczego oraz okresy opieki nad dzieckiem, o których mowa w art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS faktycznie nie będą traktowane na równi z okresami składkowymi. Z brzmienia przepisu nie wynika bowiem - co projektodawca podkreśla w uzasadnieniu - że wymienione w tym przepisie okresy nieskładkowe są traktowane na równi z okresami składkowymi. Będzie miała bowiem do nich zastosowanie generalna zasada wynikająca z art. 5 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którą okresy nieskładkowe mogą być uwzględniane w rozmiarze nie większym niż jedna trzecia udowodnionych okresów składkowych.

3. Nie ma uzasadnienia do wprowadzenia nowych regulacji dla kobiet urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., gdyż najmłodsze z nich, urodzone w dniu 31 grudnia 1948 r., mają już ukończone 61 lat i przeszły na emeryturę po udowodnieniu co najmniej 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Dodać należy, że kobiety te mogły również przejść na emeryturę po udowodnieniu co najmniej 15-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Jeżeli chodzi o mężczyzn, to w dalszym ciągu obowiązuje przepis art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w myśl którego ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., będący ostatnio przed złożeniem wniosku o emeryturę pracownikami i mający ukończony wiek 60 lat, mogą uzyskiwać emeryturę po udowodnieniu co najmniej 35-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W systemie emerytalnym obowiązującym ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 przy ustalaniu stażu wymaganego do przyznania emerytury uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe, przy czym okresy nieskładkowe nie mogą przekraczać 1/3 udowodnionych okresów składkowych. Wprowadzając reformę systemu emerytalnego ustawodawca zachował te zasady dla wszystkich świadczeń ustalanych na starych zasadach. Projektowana ustawa łamie tę zasadę przyjmując wyłącznie okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 5 ustawy emerytalnej, pomijając pozostałe okresy nieskładkowe.

4. Niezrozumiale jest zawarte w uzasadnieniu twierdzenie, że do dnia 31 grudnia 1998 r. okresy urlopu wychowawczego oraz okresy opieki nad dzieckiem nie były przy ustalaniu prawa do emerytury doliczane przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego. Były one traktowane jako nieskładkowe i uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń w rozmiarze nie większym niż jedna trzecia udowodnionych okresów składkowych - na warunkach określonych w art. 4 ust. 1 pkt 6 i ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U Nr 104, poz. 450 ze zm.). Brzmienie tych przepisów było analogiczne do aktualnie obowiązującego art. 7 pkt 5 i art. 5 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Trudno też jest zgodzić się ze stwierdzeniem że „można z całą pewnością stwierdzić, że projektowana ustawa nie spowoduje zwiększenia wydatków publicznych”. Umożliwienie przechodzenia na emeryturę we wcześniejszym wieku spowoduje – przynajmniej w początkowym okresie – zwiększenie wydatków FUS.

Zbigniew Werdziuk

Warszawa, 23 czerwca 2010 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jan Guz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę artykułów 24, 27 i 87 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224). Projekt ma umożliwić wcześniejsze przejście na emeryturę kobietom, które mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat oraz mężczyznom, którzy mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 40 lat. Jako okres nieskładkowy zostanie zaliczony tylko przypadający przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okres urlopu wychowawczego, okres urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, okres innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okres niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem. Projekt przewiduje ponadto, na określonych zasadach, prawo do minimalnej emerytury dla osób, które nie osiągnęły 60 roku życia (kobiety) i 65 roku życia (mężczyźni).

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do treści proponowanej regulacji należy wskazać dyrektywę Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. WE L 6 z 10.1.1979 r., str. 24; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 1, str. 215).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu odnoszą się do kryterium wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, od którego uzależnione byłoby nabycie prawa do wcześniejszej emerytury oraz do minimalnej emerytury. Wiek ten i okresy są różne w odniesieniu do kobiet i mężczyzn, a zaliczanie okresów nieskładkowych jest uzależnione od tego, czy były one związane z wychowywaniem dzieci. Artykuł 7 ust. 1 lit. a dyrektywy 79/7/EWG stanowi, że dyrektywa nie narusza prawa państw członkowskich do wyłączenia z jej zakresu ustalenia wieku emerytalnego dla celów przyznania rent i emerytur oraz skutków mogących z tego wypływać w odniesieniu do innych świadczeń.

Biorąc pod uwagę cel art. 7 ust. 1 dyrektywy, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że art. 7 ust. 1 lit. a upoważnia państwa członkowskie do utrzymania w systemach emerytalnych różnych okresów składkowych dla mężczyzn i kobiet, jeśli wynikają one ze zróżnicowanego wieku emerytalnego.¹ Przewidziane w projekcie zróżnicowanie okresów składkowych dla mężczyzn i kobiet mieści się w zakresie wyłączenia przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. a dyrektywy. Projekt nie narusza prawa UE.

Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do przekazywania Komisji Europejskiej tekstów przepisów prawa krajowego przyjętych przez nie w dziedzinie regulowanej dyrektywą. Proponowana ustawa – w przypadku jej uchwalenia – będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **nie narusza** prawa Unii Europejskiej. Uchwalona ustawa będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

¹ Wyrok Trybunału z 7 lipca 1992 r. w sprawie C-9/91 The Queen p. Secretary of State for Social Security, ECR 1992, str. I-4297, pkt 19.

Warszawa, 23 czerwca 2010 r.

BAS-WAPEiM-1033/10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jan Guz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zakłada zmianę artykułów 24, 27 i 87 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224). Projekt ma umożliwić wcześniejsze przejście na emeryturę kobietom, które mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat oraz mężczyznom, którzy mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 40 lat. Projekt przewiduje ponadto, na określonych zasadach, prawo do minimalnej emerytury dla osób, które nie osiągnęły 60 roku życia (kobiety) i 65 roku życia (mężczyźni).

Projekt ustawy nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski